

Nyhetsbrev fra Attac Norge

Mars 2008

1. Landsmøte: Ny leder i Attac Norge
2. Landsmøte: For en ny forvaltning av oljeformuen
3. Lichtenstein – En Norgesvenn
4. Har du lyst å jobbe med finansmarkeder?
5. Round table on illicit financial flows: Monday March 31st
6. Lanseringen av Soria Moria Invest
7. Attac krever svar: Hvem har bestilt usolidariske investeringsavtaler?
8. Ny bok fra Attac: Klima for ny oljepolitikk
9. Lokallagssamling
10. Medlemskontingent i Attac Norge

1. Landsmøte: Ny leder i Attac Norge

Emilie Ekeberg (25) er valgt til ny leder av Attac Norge. En endring i forvaltningen av den norske oljeformuen er blant kampsakene.

- Vi trenger gode alternativer til dagens forvaltning av oljefondet, alternativer som fremmer folkestyrt og bærekraftig utvikling i Norge og resten av verden. Vi vil bruke deler av overskuddet fra oljefondet til nye fond som ikke har samme krav til avkastning, men i stedet skal bidra til bærekraftig utvikling, sier Ekeberg til NTB.

- Miljøvennlig infrastruktur og utvikling i sør er andre sentrale oppgaver vi vil kjempe for, legger hun til.

Emilie Ekeberg har ingen partipolitisk tilknytning. Hun er oppvokst i København og meldte seg inn i Attac Norge da hun bodde i Tromsø for noen år siden. Nå studerer hun statsvitenskap ved Universitetet i Oslo.

Med seg i Attac Norges nye ledelse får hun Helene Bank og Heidi Lundeberg. Den kvinnelige trioen som er helt ny i organisasjonens øverste ledelse, avløste Marte Nilsen (leder) og nestlederne Einar Braathen og Maria Walberg under helgens landsmøte.

2. Landsmøte: For en ny forvaltning av oljeformuen

Uttalelse fra Attac Norges landsmøte 1. -2. mars: Attac Norge ønsker at den pågående evalueringen av de etiske retningslinjene for Oljefondet – Statens Pensjonsfond Utland (Oljefondet) medfører nye prinsipper for forvaltningen av den norske oljeformuen.

Dagens forvaltning av den norske oljeformuen er ikke bærekraftig. Norge sitter i dag med en nasjonalformue som baseres på grunneierinntekter, rekordrask utvinning av en ikke-fornybar energikilde, og påfølgende Europa-ledelse i CO2-utslipp. Den raske utvinningstakten på norsk sokkel, som er den direkte grunnen til at Oljefondet har nådd en verdi av godt over 2000 milliarder kroner, har bidratt til å øke trusselen om menneskeskapte klimaendringer. Den har økt Norges 'miljøgjeld' (ecological debt) til resten av verden og de framtidige generasjoner. Plasseringen av midlene i verdens finansmarkeder, med høyt krav til avkastning, innebærer at Norge ønsker å sikre framtidige statsinntekter ved å utbytte andres arbeid gjennom et tidvis svært risikabelt finansmarked.

Attac Norge mener at oljefondet i stedet bør bidra til å finne progressive løsninger på mange av verdens utfordringer. Oljefondet gir Norge en unik mulighet til å betale tilbake miljøgjeld på kreative, økologisk bærekraftige og globalt rettferdige måter. Det krever imidlertid at hele tankegangen rundt forvaltningen av formuen endres. I stedet for å tenke hva vi IKKE skal investere i, bør vi starte en reell debatt om hvor vi SKAL investere. Det finnes utallige prosjekter og formål som gir samfunnsmessig store gevinster på lang sikt, men som mangler risikovillig kapital, og som må forvaltes på et helt annet kunnskapsgrunnlag enn det Norges Bank kan mobilisere. Tre nye typer fond, som kan etableres med norske oljeinntekter, kan være

- fond for forskning og utvikling av teknologi for nye, fornybare energikilder, særlig til bruk i utviklingsland for å bidra til at fattige land får dekket sitt økende energibehov med minst mulig fossil energi,
- fond for utbygging av høyhastighetstog og annen bærekraftig infrastruktur,
- fond for utvikling i Sør, bl.a. med kompensasjon til land (f.eks Ecuador) som ønsker å beholde oljen i bakken.

For å sikre midler til slike alternative fond, må Norges Bank og Oljefondet forvalte en langt mindre del av oljeformuen enn i dag. Slik kan også oljefondet bli bedre i stand til å forvalte de resterende midlene på grunnlag av forbedrede etiske retningslinjer.

Attac Norge mener at negativ filtrering best kan praktiseres med uttrekk. Fondets uttrekk fra selskap som amerikanske Wal-Mart og indiske Vedanta, og den offentliggjorte begrunnelsen for uttrekkene, har skapt debatt om selskapenes oppførsel i mange land og har ført til at andre fond har trukket sine investeringer fra disse samme selskapene.

Attac tror påvirkning gjennom aktivt eierskap, dvs at man gjennom deltagelse på generalforsamlinger og eventuelt styrearbeid forsøker å endre bedrifters atferd, er et mindre effektivt virkemiddel for å påvirke selskapenes oppførsel. Oljefondet har små aksjer i mer enn 7500 selskaper. Attac stiller spørsmål ved hvorvidt Oljefondet har kapasitet til å drive aktivt eierskap i alle disse selskapene, og hvor mye oljefondets stemme veier når vi i realiteten har så små aksjeandeler i de ulike selskapene. Vi anser aktivt eierskap som en strategi som vil ta så lang tid og være så omstendelig at mulighetene for reelle resultater vil være mindre enn ved å bruke uttrekk som hovedstrategi.

Attac Norge mener at de etiske retningslinjene for uttrekk må utvides til å omfatte for eksempel

- selskap som er tungt involvert i skatteparadis
- land som ifølge FN bryter folkeretten

Attac Norge mener at den mest fornuftige forvaltningen av oljefondet vil være å beholde større deler av oljen i bakken.

Attac Norge krever at regjeringen utarbeider en klimapolitisk og globalt rettferdig plan for oljeformueforvaltningen, der det settes tak ikke bare på bruken av oljepenger i Norge men også på leteaktivitet og årlig petroleumsproduksjon. Dette må kombineres med en storstilt forskning og utbygging av nye og fornybare energikilder, først og fremst for å sikre at fattige land får tilgang til energi som er uunnværlig for utvikling.

3. Lichtenstein – En Norgesvenn

Nylig fikk tyske myndigheter informasjon om at mange tyske selskaper og enkeltpersoner hadde plassert store pengesummer i en bank i skatteparadiset Lichtenstein, skjult fra den tyske stat. Tyskland varsler kraftige sanksjoner mot skatteparadiset. Norske skattemyndigheter har nå uttalt at de skal motta informasjon fra samme kilder, om norske skattesnyltere.

Undertegnede og Hans Morten Haugen tok i en kronikk i Aftenposten i februar til orde for strenge krav ovenfor selskaper fra Norges side. Vi utfordrer finansdepartementet på åpenhet og på å trekke norsk økonomi ut av skatteparadis.

Kronikken vekket Gjermond Hagesæters interesse. Hagesæther er medlem av Stortingets finanskomité for Fremskrittspartiet, og valgte å svare på kronikken under overskriften "Lenge leve skatteparadisene". I lys av Lichtenstein-skandalen lot heldigvis en mengde aktører seg provosere og uttalte seg umiddelbart mot Hagesæther. SVs Heikki Holmås utfordret ham i debatt på Dagsnytt 18, Økonomkrim har vært på banen, i tillegg til Skattebetalerforeningen og Transparency International.

Men selv om Finansminister Kristin Halvorsen under debatten som Hagesæther sparket i gang har uttalt at hun vil benytte enhver anledning til å presse frem innsyn, innrømmer Finansdepartementet at det kan bli vanskelig å være tøffe mot Lichtenstein. Vi er tross alt nære økonomiske samarbeidspartnere gjennom EØS og EFTA.

EFTA-samarbeidet burde heller være en flau sak for Norge. Samarbeidet består av 4 land, der halvparten er skatteparadis – Sveits og Lichtenstein. I tillegg er Lichtenstein i dårlig selskap med Andorra og Monaco – alle tre står på OECD sin svarteliste for usamarbeidsvillige skatteparadis, et poeng vi fikk med i en av Aftenpostens oppfølgingssaker på debatten.

Vi savner fremdeles svar på Attac sine krav til Finansministeren som vi presenterte gjennom kronikken. Vi håper på snarlig svar, og ønsker samtidig at Ministeren vurderer om Norge er tjent med å være snille mot dårlige venner.

Her er en oversikt over debatten:

Skatteåpenhet for alle:

<http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article2256436.ece>

Hyller skatteparadisene: <http://e24.no/makro-og-politikk/article2288943.ece>

Hagesæther vs. Holmås: http://www.nrk.no/programmer/sider/dagsnytt_atten/
(til slutt i programmet).

Norge må være "snill" mot Lichtenstein:

<http://e24.no/utenriks/article2298372.ece>

"Europa er sinke": Aftenpostens papirutgave 11. mars

- Sigrid Klæboe Jacobsen, skattepolitisk ansvarlig i Attac.

4. Har du lyst å jobbe med finansmarkeder?

Landsmøtet i Attac var enige om at "Demokratisk kontroll over finansmarkedene" er en viktig sak for Attac Norge. I den forbindelse ønsker Attacs skattegruppe å utvide sitt arbeid til i større grad å favne om dette temaet, og trenger flere ressurser. Ønsker du å bidra? Vi skal ha neste møte mandag 31. mars kl. 17 i Oslo. Ta kontakt med sigrid(at)attac.no for mer informasjon.

5. Round table on illicit financial flows: Monday March 31st

The Norwegian Forum for Environment and Development invites to a round table discussion about capital flight and related issues. We have visitors from Tax Justice Network and invite civil society, political parties, press and the general public to become enlightened about illicit financial flows and what can be done to combat them.

Time: Monday March 31st at 19 h / 7 pm

Place: The Freedom of Expression Foundation, Fritt Ord, Uranienborgveien 2, Oslo

Speakers:

- David Spencer, Attorney and Senior Adviser, Tax Justice Network
- John Christensen, director of the International Secretariat, Tax Justice Network
- Eva Joly, Special Adviser, Norad
- Sigrid K. Jacobsen, Attac Norge

Read more:

<http://www.forumfor.no/?id=2587&PHPSESSID=defbf2845fb048fe59d457c2934a8d79>

6. Lanseringen av Soria Moria Invest

Regjeringen er i ferd med å lansere en utviklingskandale. Og det like greit i utviklingens navn. Forslaget om investeringsavtaler med fattige land fremstår som det hittil beste forsøket på latterliggjøring av Soria Moria-erklæringen, skriver Marte Nilsen, tidligere leder i Attac Norge.

Rett over nyttår sendte Nærings- og handelsdepartementet en modell for investeringsavtaler, såkalte BITs, ut på høring. Hovedmålet er å sikre beskyttelse for norske storselskapers investeringer i utlandet og legge til rette for at ikke nasjonale lovverk skal legge bånd på utenlandske investorer. Denne dramatiske begrensningen av politisk handlingsrom er i seg selv uheldig, men å fremstille den som god utviklingspolitikk er skandaløst.

Investeringsavtaler er ikke noe nytt fenomen. På verdensbasis finnes det i dag rundt 2200 forskjellige slike avtaler, bilaterale og regionale (se bilde). Det lobbes hardt fra transnasjonale storselskaper for å få på plass slike avtaler, og flere ganger har det blitt gjort forsøk på å snike dem inn i internasjonale forhandlinger.

I år er det ti år siden MAI-avtalen ble avslørt. MAI-avtalen ville gjøre statene erstatningspliktige om lovverk eller andre begrensninger hemmet investorers maksimale avkastning i forhold til hva som ville vært tilfellet uten slike begrensninger. Selskapene skulle selv kunne gå til sak mot de landene som man mente brøt med avtalen. Vanlig praksis med at kun en stat kan gå til sak mot en annen stat skulle avvikes, noe som ville åpnet for at utelukkende økonomiske hensyn kunne ligge til grunn for slike søksmål.

MAI-avtalen ble forhandlet frem i det stille, helt uten offentlig debatt, og den var nær ved å gå igjennom det politiske systemet, uten at politikerne selv var klar over hva de var i ferd med å vedta. Det ble et voldsomt opprør mot avtalen som ble avverget i siste liten. Opprøret resulterte i framveksten av Attac og alterglobaliseringsbevegelsen, som siden har måttet bekjempe flere lignende avtaleverk forsøkt presset inn i blant annet WTO.

Nå vil Norge lage sin egen lille MAI-avtale. Og ikke nok med det. Investeringsavtalene blir i tillegg legitimert gjennom argumenter om utvikling i fattige land. Det er en utrolig påstand vi ikke hadde forventet fra denne regjeringen. I Soria Moria-erklæringen går regjeringen inn for å gi fattige land politisk handlingsrom i internasjonale handelsforhandlinger. Dette er begrunnet utviklingspolitisk og er et viktig og helt riktig grep. Det store spørsmålet er derfor: Hvorfor i all verden skal det gjelde andre standarder i Norges bilaterale forhandlinger?

Investeringsavtaler har som formål å begrense politisk handlingsrom til fordel for transnasjonale storselskaper. Hvor er utviklingsperspektivet blitt av? Det er klart det kan ha positive virkninger for et land om det kommer flere internasjonale investeringer, men det er stor tvil om avtalene faktisk gir flere investeringer. Selv forskning gjort av IMF og Verdensbanken sår tvil om den økonomiske effekten av slike avtaler.

Og landene selv er i ferd med å oppdage det samme. Ecuador har nå varslet at landet ønsker å si opp hele ni investeringsavtaler, og ser også på muligheten for å si opp flere slike avtaler. Begrunnelsen er at de ikke har hatt den økonomiske effekten som ble forespeilet. Bolivia har meldt seg ut av tvisteløsningsordningen i Verdensbanken. Med andre ord: Investeringsavtaler har få økonomiske fordeler og liten gevinst, men gir store tap for det politiske handlingsrommet og dermed utviklingseffekten.

I den norske modellen til investeringsavtaler finner vi igjen flere av de mest kontroversielle forslagene fra den utskjelte MAI-avtalen. Det virker helt uforståelig at denne regjeringen, med noe verdighet i behold, kan gå inn for dette forslaget. Hvis vi ser på Norges uttalte mål om å få til minst like fordelaktige bilaterale avtaler som de EU-landene får til, kan vi imidlertid forstå hvorfor forslaget har kommet opp.

Det holder likevel ikke mål. Regjeringen må følge opp egen politikk. Å legge seg etter EU i handelspolitikken er i stor grad å gå motsatt vei.

Artikkelen ble publisert på nationen.no 13. februar 2008.

7. Attac krever svar: Hvem har bestilt usolidariske investeringsavtaler?

Regjeringen foreslår en modell for investeringsavtaler som fratrar fattige land en av de mest basale demokratiske rettighetene, nemlig retten til selv å bestemme landets lover. Attac krever svar fra regjeringen om hvorfor forslaget har kommet.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD) har sendt en modell for investeringsavtaler, såkalte BITS, ut på høring. Hovedmålet er å sikre beskyttelse for norske selskapers investeringer i utlandet og hindre at nasjonale lovverk skal begrense utenlandske investorers profitt. Men forslaget begrunnes også utviklingspolitisk.

-Vi reagerer kraftig på at regjeringen tar initiativ til slike avtaler som har som mål å begrense lands råderett over egen rettsutvikling. Vi ber regjeringen svare på hvem som har etterspurt slike avtaler, sier Emilie Ekeberg, leder i Attac Norge.

-Disse avtalene vil begrense fattige lands politiske handlingsrom dramatisk. Her forsøker Norge å skaffe seg herredømme utover egne grenser, altså god, gammeldags imperialism, sier Ekeberg.

Attac har sendt brev til NHD for å få klarhet i saken. I Soria Moria-erklæringen vektlegges politisk handlingsrom som en viktig utviklingsfaktor i forbindelse med internasjonale handelsavtaler.

Les brevet til NHD her: <http://www.attac.no/omattac/nyheter/1204799732/Brev-om-Bits.pdf>

8. Ny bok fra Attac: Klima for ny oljepolitikk

Norge – verdensmester i oljeproduksjon, europamester i klimatiltak og foregangsland på rettferdig utviklingspolitikk.

Er det mulig å spille disse rollene samtidig, eller er rolla som oljeprodusent uforenelig med å være foregangsland på klima- og utviklingspolitikk? Snakker Norge med flere tunger? Er plassering i aksjer og rentefond den beste måten å forvalte norsk oljeformue?

Det er disse problemstillingene vi ønsker å sette lys på med denne artikkelsamlingen.

Artikkelsamlingen består av 9 artikler av 10 forskjellige skribenter. Skribentene kommer fra forskjellige land i Europa, Latin-Amerika og Afrika.

Boken kan bestilles på [attac\(at\)attac.no](mailto:attac(at)attac.no) eller på nettsiden www.attac.no

Boken koster 50kr + porto

9. Lokallagssamling

Attac Norge arrangerer lokallagssamling 25-27. april i Oslo.

Ønsker du å delta ta kontakt med ditt lokallag. Er det ikke lokallag der du bor kontakt Attac kontoret. Mer informasjon om program vil bli lagt ut på www.attac.no.

10. Medlemskontingent i Attac Norge

Attac Norge har i disse dager sendt ut medlemskontingent for 2008, har du ikke mottatt kontingentkrav mangler vi kanskje din adresse. Send din adresse til [medlem\(at\)attac.no](mailto:medlem(at)attac.no)

attac%

Her finner du Attac sin nettside: www.attac.no

MEDIER

Søk etter flere nyheter om Attac i mediene her:

<http://search.kvasir.no/query?q=attac&pg=q&what=news>

BLI MEDLEM

Bli medlem i Attac: [medlem\(at\)attac.no](mailto:medlem(at)attac.no)

Ønsker du å gi støtte til Attac?: www.attac.no/kontakt/1123834314

Norad

Nyhetsbrevet er produsert med støtte fra Norad.